

Europejski Komitet Regionów (KR) przyjął 10 grudnia br. opinię pt. „Lokalizacja unijnej strategii Global Gateway”, w której wezwał Unię Europejską do silniejszego włączenia władz lokalnych i regionalnych w projektowanie, wdrażanie i monitorowanie inwestycji realizowanych w ramach globalnej strategii inwestycyjnej UE. Celem postulowanych zmian jest zwiększenie skuteczności partnerstw międzynarodowych oraz zapewnienie, że działania inwestycyjne będą zrównoważone, dostosowane do lokalnych uwarunkowań i wspierać będą demokratyczne rządy.

W opinii podkreślono, że pełne uwzględnienie regionów i miast - zarówno w UE, jak i w państwach partnerskich - od najwcześniejszego etapu prac nad projektami ma kluczowe znaczenie dla powodzenia strategii Global Gateway, określanej jako „kamień węgielny bardziej geopolitycznej Europy”. Komitet wskazał, że współpraca zdecentralizowana stanowi unikalne narzędzie umożliwiające tworzenie inwestycji adekwatnych do specyfiki terytorialnej i lokalnych potrzeb, a także wzmacniających demokratyczną rozliczalność, odporność instytucjonalną i rozwój oddolny.

Dokument, przygotowany przez sprawozdawcę Jaume’a Duchu Guillota, katalońskiego ministra ds. Unii Europejskiej i działań zagranicznych, popiera dążenia UE do stosowania „podejścia 360-stopniowego” w partnerstwach międzynarodowych. Zwraca jednak uwagę, że obecna strategia w ograniczonym stopniu odnosi się do roli władz lokalnych. KR apeluje o formalne uznanie samorządów za podmioty strategiczne w polityce Global Gateway oraz o wydanie nowego komunikatu Komisji Europejskiej dotyczącego ich roli w partnerstwach międzynarodowych.

Wśród zaleceń zawartych w opinii znalazły się także konkretne propozycje działań wzmacniających pozycję miast i regionów, takie jak: wsparcie ukierunkowane na współpracę z partnerami lokalnymi i unijnymi, szkolenia, pomoc techniczna czy programy wzajemnego mentoringu. Komitet wskazał również na potrzebę uzupełnienia listy priorytetów inwestycyjnych Global Gateway o obszar mieszkalnictwa. Obecnie strategia koncentruje się na inwestycjach w transport, zdrowie, edukację, energię, klimat i cyfryzację.

Przyjęciu opinii towarzyszyła debata z udziałem Barry’ego Andrewsa, przewodniczącego Komisji Rozwoju Parlamentu Europejskiego (DEVE), przedstawicieli samorządów z Afryki, Azji i Ameryki Łacińskiej oraz Koena Doensa, dyrektora generalnego Dyrekcji Generalnej ds. Partnerstw Międzynarodowych Komisji Europejskiej. Wydarzenie odbyło się podczas forum miast i regionów na rzecz partnerstw międzynarodowych zorganizowanego w Brukseli w dniach 8-10 grudnia przez KR i DG INTPA.

W trakcie dyskusji Jaume Duch Guillot podkreślił znaczenie zaangażowania terytoriów i społeczności w działania zewnętrzne UE, stwierdzając m.in., że współpraca zdecentralizowana jest narzędziem strategicznym oraz że powodzenie Global Gateway wymaga nie tylko mobilizacji inwestycji infrastrukturalnych, lecz także wzmacniania demokratycznych rządów, wspierania rozwoju społecznego i budowania partnerstw opartych na zaufaniu. Jak zaznaczył, samorządy lokalne i regionalne pełnią rolę instytucji politycznych, które identyfikują potrzeby obywateli, świadczą podstawowe usługi i działają jako dźwignie transformacji i postępu.